

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput III. Innocent. III. (a) Vvigornien. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

tur. Priores non nisi horâ tertiâ, & in Ecclesia parochiali, ubi populus diebus Dominicis, & festivis olim convenire debebat, juxta tradita suprâ in cap. ut Dominicus, de parochiis, celebrari valebant, de quibus agitur in can. 6. Concil. Africani. ibi: *Non liceat presbytero in publica Missa quemquam reconciliare.* Et eas vitanda turba, & strepitus temovendi causâ fieri prohibuit in monasteriis Gregorius Magnus in Concilio Later. celebrato pro quiete, & libertate monachorum, in illis verbis: *Missas quoque publicas in cenobis fieri omni modo prohibemus, ne in servorum Dei recubitus, & eorum receptaculis ulla popularis conventus praebeatur occasio, quia non expedit animabus eorum.* Facit Carnot. epist. 108. ibi: *Denique si causam hujus accusationis requiras, constat manifeste inde, quod interdicente Sedis Apostolica decreto, non potest Tu onensis Archiepiscopus in majori monasterio publicas Missas celebrare.* Peculiares verò Missas, quia privatim dicebantur, ideo jubet Theodulphus, ut tali hora celebrantur, ut populus non

distrahatur à Missa parochiali, ubi convenire debebat. Quod accuratius cautum fuit in Concilio Senonensi celebrato temporibus Francisci I. ubi canone 15. ita legitur: *Item ne populus distrahatur à Missa parochiali, & ab auditione mandatorum Dei Ecclesie, prohibemus ne in capellis ab antiquo etiam Episcoporum auctoritate fundatis aliâ Missa celebrentur, quàm ille quæ de fundatione extiterit; & si quæ sint missæ, quæ ex tenore fundationis dici debeant die Dominico, non dicantur nisi post Missam parochialem.* Non enim in dicto canone agit Theodulphus de Missis peculiaribus eo sensu, quo in presenti Missæ peculiare accipiuntur pro diversis Missis ab statutis specialiter illis diebus; sed pro Missis privatis peculiariter à presbyteris celebratis absque populi conventu, de quibus plura adduxerunt Suarez adversus Regem Angliæ lib. 2. cap. 6. Lantdmeter. lib. 2. de veteri cler. cap. 32.

Opponi etiam potest textus in cap. significatum, de præbend. junctis ibi adductis.

C A P U T III.

Innocent. III. (a) Vigornien, Episcopo.

CONSULUISTI nos, utrum presbyter duas Missas in eadem die valeat celebrare. Super quo tibi duximus respondendum, quod excepto die (b) nativitatis Dominicæ, nisi causa (c) necessitatis suadeat, sufficit sacerdoti semel in die unam Missam solummodo celebrare.

N O T Æ.

(a) *Vigornien. s. i.* Ita etiam legitur in tertia collectione; sub hoc tit. cap. 1. de dicecesi Vigornien. nonnulla notavi in capite 9. de elect.

(b) *Die nativitatis Dominicæ.* De cujus solennitate egi in cap. final. de feris. Inter privilegia autem hujus magni diei illud præcipuum est; ut in eo tres Missæ à quolibet presbytero celebrentur, ut post D. Thomam 3. p. quest. 83. art. 3. ad 2. tradunt Sotus in 4. dist. 13. quest. 2. artic. 2. Vazquez 3. p. in 3. p. disputat. 232. cap. 5. Suarez in eadem parte, disput. 80. sect. 3. Vicecomes volum. 3. de ritibus Missæ, lib. 3. cap. 26. Sever. Binius in notis ad Thelesphorum Papam, tom. 1. p. 2. Concil. Salcedo in praxi, cap. 35. A quo tamen Pontifice hæc trium Missarum solennitas statuta fuerit, non satis constat apud Interpretes. Severinus Binius ubi suprâ, existimat auctoritate Thelesphori Papæ; relatâ in cap. nocte 4.8. de consecr. dist. 1. id constitutum fuisse, quia in eo textu ait Thelesphorus: *Nocte sancta Missas celebrent presbyteri.* Quibus verbis tres Missas celebrari posse vulgò receptum fuit; quia pluralis appellatio in tribus verificatur, l. 1. ff. de optione legat. l. ubi numerus, ff. de testib. Sed hæc sententia non placet: tum quia similis locutio etiam in singulari verificari solet, l. 1. §. familia, ff. de vi & vi armat. tum quia Thelesphorus in dict. cap. nocte, non tam solennitatem trium Missarum statuit, quàm ut presbyteri in eadem nocte Missas celebrent, ut notavit Vazquez dist. disputat. 232. quest. 3. num. 31. quod præceptum cum imponeretur omnibus presbyteris; necessariò plurali verbo utendum erat. Nec in presenti textu,

ubi de eadem solennitate agitur, exprimitur numerus Missarum, nec auctor hujus solennitatis, seu concessionis. Quare verius credo, Thelesphorum Papam; qui Ecclesiam rexit ex anno 142; hanc solennitatem trium Missarum statuisse, ut tradunt D. Gregorius in homil. de natali Domini, Valfrius Strabo de rebus Eccles. cap. 21. ibi: *Thelesphorus IX. in ordine Romane Sedis Episcopus, in natali Domini tres Missas celebrari instituit.* Et licet ea constitutio non extet; tamen ab eo tempore receptum est in Ecclesia; ut in hac magna solennitate tres Missæ à quolibet sacerdote celebrentur. Hujus autem privilegii, seu solennitatis rationes duas afferunt Interpretes. Primam, ut ita per tres Missas tres mundi status significentur. Primus legis naturæ, qui duravit à mundi creatione usque ad Moysen; secundus legis scriptæ; qui permansit à Moysè usque ad Christi mortem; tertius status legis gratiæ, quæ à Christo Domino cepit; & usque ad consummationem sæculi permanebit. Hugo à Sancto Victore lib. 3. de special. Missar. observ. cap. 5. ibi: *Ante legem, & sub lege Christus in figura jam immolatur; unde ut per commemorationem figurarum veritas probabilior existat, semel in anno, scilicet in nativitate Domini, constituit Ecclesia intra natalis dies spatium rer. Missam celebrari: primò in nocte, secundo sub auroram, tertio de die. Tempus ante legem quasi nox fuit, nec lege, nec Prophetis, nec aliâ prædicationis lege illustrata. Tempus sub lege quasi aurora fuit, nec penitus carens lege, nec plenâ eam habens. Tempus gratiæ diei pleno comparatur. Primâ Missæ tempus ante legem, secunda tempus sub lege commemorat, quia in utroque Christi immolatio in figura præcessit: in tertiâ Missa vera lux advenisse monstratur, cum dicitur: Puer natus est nobis, Secunda rationera*

tionem adducit D. Thomas *dist. 3. p. quæst. 73. artic. 2. ad 2.* quia triplex nativitas in Christo Domino considerari potest: Prima æterna, quia Verbum à Patre generatur, juxta modum quem exponit Bellarminus *tom. 1. controv. lib. 7. de Christo, cap. 9. & sequent.* Secunda carnalis, quia natus est secundum carnem ex B. Maria Virgine. Tertia spiritualis, quia quotidie spiritualiter nascitur in cordibus iustorum, quos illuminat vivâ fide, ut dicitur *in epist. 2. D. Petri cap. 1.* Christus nascitur tanquam Lucifer in cordibus nostris. Ad has igitur tres nativitates celebrandas cum debita gratiarum actione triplex sacrificium offerri à quolibet Sacerdote Ecclesia instituit, scilicet ut nativitas secundum carnem celebretur per Missam, quæ mediâ nocte dicitur: nativitas spiritualis, quæ illuminat hominum corda, per Missam in aurora dictam significatur: denique generatio æterna per tertiam Missam, cui præscriptum est Evangelium D. Joannis, quod incipit, *In principio erat Verbum.* Diciturque die, propter illud Psalmi 109. *Splendoribus Sanctorum genui te.* Unde cognoscitur, quod olim, non quemadmodum nunc à plerisque sacerdotibus fit, una alias Missas subsequatur, sed sicut in præcipuis Ecclesiis, quæ Canonicorum collegio insignitæ sunt, servari solet, una mediâ nocte, altera primâ luce, tertia summo die conficiebatur, ut probat Viccomes *dist. lib. 3. volum. 3. cap. 27.* De his tribus Missis plura alia adducunt Diana *p. 11. tract. 4. resol. 43.* Tambur. *lib. 1. de Missa, cap. 6. §. 3. num. 6.* P. Henao *eod. tract. disp. 22. sect. 3.*

2. (c) *Causa necessitatis.* Nec tunc expressit Innocentius, an duas, vel tres, seu quatuor Missas dicere liceat; licet consultatio Episcopi Vigorniensis esset, utrum duas tantum unâ die celebrare liceret: ideo placuit Didaco à Tapia *q. 11. de Eucharist. artic. 5.* Suario *de Sacram. disp. 80. etl. 3.* Petro de Ledema *cap. 19. de Eucharist. contra Gregorium Lopezium in l. 50. tit. 4. part. 1. & alios congestos à Cenedo ad Decret. collect. 175. num. 4.* quod si suadeat causa necessitatis, fas erit celebrare non tantum duas, verum & tres, aut quatuor Missas, requisitâ quidem majori causâ ad tertiam, quàm ad secundam; ad quartam, quàm ad tertiam. Casus autem necessitatis, in quibus uni sacerdoti liceat in eadem die duas Missas celebrare, assignarunt Moralistæ, sed non omnes sunt amplectendi. Primò affirmant nonnulli, ob paupertatem sacerdotis licere illi in eadem die bis celebrare: sed satis expressè casus hic refellitur *ex cap. sufficit, de consecr. dist. 1. ibi: Qui verò pro pecunia, aut adulationibus secularium (lege oblationibus) una die presumunt plures celebrare Missas, non existimo evadere damnationem.* Secundum casum assignant Moralistæ, cum post peractum Missæ sacrificium advenit Princeps, Episcopus, aut multitudo peregrinorum in die festo. Sed etiam hunc casum rejiciunt post Vazquez Tamburin. *de sacrif. Missa lib. 1. cap. 6. §. 3.* P. Henao *eod. tract. tom. 1. disp. 22. sect. 4.* Et certè casus hic metaphysicus est; nam si prædictæ personæ adveniunt antequam sacerdos iterum recitare Missam, quàm aliam dicere: si autem post sumptas species, & ablationem, quia sacerdos jam non est jejunus, non potest aliam Missam celebrare. Idem de casu, in quo ob necessitatem infirmi ultimo languore depressi,

ut viaticum accipiant, concedunt antiqui secundam Missam celebrare, tenet Tamburinus *ubi supra*: sed illum casum doctè explicat, & defendit P. Henao *ubi supra*. Primus ergo casus, in quo ob necessitatem licet duas Missas celebrare in eadem die, datur cum unus parochus regit duas Ecclesias diversis in locis; tunc enim in qualibet earum debet Missæ sacrificium in diebus festis celebrare. Concilium Emerit. *can. 19. ibi: In parochiis multæ sunt Ecclesie constitute, quæ à Fidelibus factæ, aut paucum, aut nihil de rebus videntur habere: sacerdotali ergo decreto præbitero uni plures exiant commisse; unde cavendum est, ne occurrente paupertate, ordo ibidem non impletur Missæ: proinde salubri deliberatione censemus, ut pro singulis quibusque Ecclesiis, in quibus præbiter jussus fuerit ordinationem præbere, pro singulis diebus Dominicis sacrificium Deo procuret offerre.* Docuit Filescus *de org. paroc. cap. final. & exponit P. Henao supra, num. 3.* qui idem admittit, cum adeo magnus est populi concursus, ut Ecclesia cum recipere non possit: ad quem casum probandum, licet communiter adducatur epistola 81. Leonis I. cujus pars refertur *in cap. nescisse 51. de consecr. dist. 1.* his verbis: *Ut autem in omnibus observantia nostra concordet, illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior festiva conventum populi numerosior inxerit, & ad eam tanta multitudo conveniat, quam recipere basilica simul una non possit, sacrificii oblatio indubitanter iteretur, ne his tantum admissis ad hanc devotionem, qui primi advennerint, videantur his, qui postmodum confluxerint, non recepti; cum plenum pietatis, atque rationis sit, ut quotiens basilicam, in qua agitur, presentia novæ plebis impleverit, totiens sacrificium subsequens offeratur. Necessè est autem, ut quadam pars populi suâ devotione prævenit, simul tantum Missa more servato, sacrificium offerre non possint, nisi qui primâ diei parte convenierint.* Verius tamen credo, Pontificem in eo textu agere de iterando sacrificio Missæ in eadem Ecclesia, sed non ab eodem sacerdote. Olim enim in una Ecclesia uno altari unica Missa tantum celebrari poterat. Concil. Altiifiod. *can. 10. ibi: Non licet super uno altario in una die duas Missas dicere.* Autor libri Pontificalis de Pontifice Deus dedit ita ait: *Deus dedit constituit secundam Missam in Clero.* Ubi Scholiastes addit: *Quia tunc admissus Græcorum non cantabatur in una Ecclesia, nisi forsan una Missa; quod magis edificabat secundum antiquos.* Quæ consuetudo apud Græcos divitiis invaluit, teste Bartholomæo Georg. *in libello de ritibus Græcor. ibi: In magno numero sacerdotum, non nisi unus in eadem Ecclesia sacra Missam obit; reliquis pro ministris gerunt.* Et apud Moscovitas, referente Sigismundo, in templis unicum est altare, & in dies singulos unicum quoque sacrum faciendum putant; immò & apud Latinos in cenobitarum Ecclesiis una tantum Missa offerrebat, etiam tempore B. Francisci, ut constat ex epistola ipsius ad sacerdotes sui Ordinis, ubi ita ait: *Monco præterea, & exhortor vos in Domino, ut in locis, in quibus morantur fratres, una tantum celebratur Missa in die secundum formam S. Romanæ Ecclesie. Si verò in loco plures fuerint sacerdotes, sit per amorem charitatis alter contentus audire celebrationem sacerdotis alterius. Ubi notanda sunt verba illa secundum formam Romanæ Ecclesie, quæ non ad universalem Ecclesiam morem, sed ad singularem cenobitarum ritum referre oportet. Quo-*

niam longè ante Sanctum Franciscum plerisque in Ecclesiis plures Missæ una die celebrari cœperant, ut exposuit Vicecomes *vol. 3. de ritibus Missæ, lib. 3. cap. 29.* Nec audiendus est Basilus Legion. *quæst. 3. scholast. in dist. can. 10. Concil. Alisiod.* qui canonem illum ad præsentem prohibitionem de duabus Missis non celebrandis ab uno Sacerdote in eodem die refert. Unde Leo Pontifex in *dicto cap. necesse*, ob multitudinem plebis dispensandum censuit, ut in una Ecclesia iteraretur sacrificium Missæ à diversis Sacerdotibus. Minus audiendi sunt, qui iustam causam celebrandi iterum ab eodem Sacerdote existimant, quando defunctus est tumulandus: nam licet olim ex ea causa liceret iterare sacrificium Missæ, ut probavi in *cap. 1. hoc tit.* tamen mos ille, qui duravit usque ad tempora Sancti Norberti, teste Laurentio Landmeter, *lib. 2. de veteri cler. cap. 82.* in desuetudinem abiit. Unde aut juxta veterem illum morem exaudiendi sunt Alfonso R. x. in l. 5. tit. 4. part. 1. D. Thomas 3. p. *quæst. 80. artic. 10. ad 2. ibi: Sicut etiam in aliis diebus, in quibus occurrunt p'ura Dei beneficia, vel recolenda, vel expendenda, plures Missæ celebrantur in die, puta una pro festo, alia pro jejuniis, vel promoriis, &c.* Vel accipiendi sunt de iterato sacrificio, non ab uno Sacerdote, sed à diversis. Prosequuntur alios casus æqualis necessitatis, vel similis Tambur. & Henao ubi *suprà*, Hieronymus Garcia in *summa tract. 3. difficult. 2. dub. 5.*

COMMENTARIUM.

Plures Missas eadem die celebrari ab uno Sacerdote, jure divino, aut naturali prohibitum non est, ut probat P. Vazquez 3. p. in 3. p. *disput. 232. cap. 5. num. 42.* Non enim repugnat natura sacrificii, ut sæpius in eodem minuto offeratur, nec lege divina prohibitum est, ut repetatur. Quare olim propter Sacerdotum inopiam cum pauci ad sacrum presbyteratus gradum ascenderent, quilibet in eodem die plures Missas celebrabat, ut constat ex Concilio Tolitano 12. *cap. 5.* transcripto à Gratiano in *cap. reatum 17. de consecr. dist. 2.* ubi non reprehenduntur Sacerdotes, quia sæpius in die celebrabant, sed quia in omnibus Missis non communicabant: & in canonibus Concilii Triburienfis laudatur Leo Pontifex, quia septies, vel octies, noviesque eodem die Missam offerret; quod & refert Walfredus Strabo *de rebus Eccles. cap. 22.* dum inquit: Fidelium relatione virorum ad nostram usque pervenit notitiam, Leonem Papam, sicut ipse fatebatur, una die septem, vel novem Missarum solennia celebrasse. An tamen is Leo fuerit primus, vel tertius, examinat P. Henao *de sacrificio Missæ tom. 1. disput. 22. sect. 2.* & in Concilio Salegustad. celebrato anno 1022. *can. 5.* cavetur, ut unusquisque presbyter in una die non amplius, quam tres Missas celebrare præsumat. Sed aucto deinceps paulatim presbyterorum numero, contrarius mos invaluit, videlicet ut uno die duntaxat una Missa celebraretur præterquam in præcipuis aliquot anni celebratibus, *cap. sufficit, de consecr. dist. 1.* Odo Parisiensis *Synod. const. cap. 5.* ibi: *Nullus bis in die Missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate.* Idem cautum fuit in præsentis textu, & in *cap. referente, infra hoc tit.* Concil. Londi-

D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. III. Pars II.*

nienfis anno 1200. Oxonienfis anno 1222. tempore Honorii III. celebratum: *Ad hac duximus statuendum districtius, ne Sacerdos quisquam Missarum solennia celebret bis in die, excepto die Nativitatis & Resurrectionis Dominice, vel in exequiis defunctorum, videlicet cum corpus alicujus in Ecclesia eodem die fuerit tumulandum; & tunc prior Missa de die, posterior vero pro defuncto celebratur.* H. bipolente anno 1187. ibi: *Singulis presbyteris prohibemus, ut nisi unam Missam, nisi duas, in casibus a jure concessis, in die cantare, aut legere cum sacrificii celebratione præsumat.* Ravennat. 2. temporibus Clementis V. *rubric. 9. Cum iuxta canonicas sanctiones unicuique Sacerdoti, quantumcumque digno, unam tantum Missam in die sufficiat celebrare, & valde felix sit, qui Missam celebrat unam, districtius prohibemus, ne quis de cetero nisi unam tantum in die celebrat Missam, nisi in casibus a jure permissis.* Tolet. anno 1324. tempore Joan. XX. *can. 7. Nullus insuper absque causa necessitatis, excepto die natiuitatis Domini, præsumat nisi unam Missam celebrare in die.* Tolet. anno 1324. apud Binium *tom. 3. p. 2. Cum enim institutum sit sacrificium Missæ in memoriam Dominicæ passionis, Christus autem semel passus sit, non debet bis in una die ab eodem Sacerdote offerri.* Accedit, nam Sacerdotes suæ tenuitatis consilii, majori quam par sit beneficio se ornatos existimare debent, si Dominici corporis semel in die consecranda potestas illis sit. Illustrat Saufay in *Paraph. Sacerd. part. 2. lib. 1. cap. 10. artic. 2. §. 2. Vazquez 3. p. disput. 232. cap. 5. Suarez, 2. & alii Moralista apud Henao *dist. tom. 1. disput. 22. sect. 1. Præd. de Eucharist. quæst. 83. dub. 16. §. 4. Theoph. tom. 16. in Heteroclitia spirit. scilicet 1. fol. 6. Menard. ad Sacram. D. Gregorii fol. 167. Salcedo in praxi, cap. 35. Petr. Greg. libro 1. part. tit. 9. cap. 7. & lib. 4. tit. 6. cap. 2. Landmeter. lib. 2. de veteri mon. cap. 82. Coriolanus in breviario, anno 140. Cresolius libro 3. Mystag. cap. 28. sect. 3. Loyola in not. ad can. 5. Concil. Tolet. Dartis ad dist. 1. de consecr. D. Fr. Alfonsi Vazquez à Miranda, Abbas sanctæ Anastasie, de supplicatione ad Sanctissimum pro tribus Missis dicendis in die commemorationis Defunctorum. Fuisse verò olim utiturum non solum in die natalis Christi Domini, de quo supra egi, verum in aliis festiuitatibus, ut resurrectionis Domini, SS. Petri, & Pauli, Sancti Joannis plures Missæ celebrarentur, constat ex Strabone *de Eccles. offic. cap. 21. ibi: Romanorum usus habet duas, vel tres interdum unius solennitatis facere Missas, ut in natiuitate Domini Salvatoris, & aliorum festis Sanctorum: & reverà non esse absurdum crediderim si dum plures in una die faciendæ sunt Missæ, unus Sacerdos duas, vel tres necessitate, vel voluntate persuadente celebret potius quam quasdam dimittat.* Ad hoc accedit, quod totius usus Ecclesie habet sæpius Missas agere pro vivis, pro defunctis, pro elemosinis, & aliis diversis causis: quod etiam officia his attributa testantur. Et licet auctor ibi peculiare Sanctorum dies non exprimat, in quibus plures Missæ celebrantur; tamen id ex aliorum testimoniis probandum est. Et primò in nocte resurrectionis Dominicæ duas Missas celebrari, ex Fortunato, & Albino Flacco probat Vicecomes *dist. lib. 3. cap. 28.* In comite autem, sive lectionario sancti Hieronymi, ubi diei sancto Petro sacræ mentio fit, Lectio una, Evangeliumque**

Ecce legitur

legitur planè distinctum ab iis, quæ B. Pauli solennibus adscribuntur: quod evidenti argumento est; duas Missas eorundem Sanctorum natali die confici solitas esse. Cujus rei simile argumentum colligere licet ex B. Gregorii antiphonario, diversam Missæ antiphonam utrique Sancto præfinitis: quod ipsum facit liber Sacramentum B. Petri Missæ orationem aliam aliam S. Pauli enumerat. Idem S. Gregorius eod. lib. antiphonar. Missarum quæ die festo S. Joannis Apostoli conficiebantur, mentionem faciens, primam, & secundam nominat. Quare clarè significat, duas eo die Missas peractas esse. Gregorii verba hæc sunt: *Sancti in prima Missa antiphona: Ego autem sicut oliva, &c. In secunda antiphona: In medio Ecclesiæ.* Liber etiam Sacramentorum orationem unam, quæ albescere die; alteram, quæ plenâ luce recitabatur, enumerat, ad duplicem hanc ejusdem diei Missam alludens: *VI. (inquit ille) Kalend. Jan. id est XXVII. die mensis Decembris, natale Sancti Joannis Evangelista in primo mane: DEUS qui per os B. Apostoli ait Joannes, &c. In die: Ecclesiam tuam Domine. &c.* Quæ Gregorii testimonia ad utranque Missam demonstrandam pertinent. De Missa verò, quæ primâ luce offerebatur, præter Rodolphum Tungrensem cap. 23. meminit Amalarius Fortunat. de Eccles. offic. lib. 4. cap. 2. his verbis: *Similiter habemus officia constituta in festivitate Joannis Evangelista, & Joannis Baptista primo diluculo: qui utriusque ex utero matris, id est ab accepto lumine hujus mundi, in semetipsis sacrificium singulare quoddam Deo obtulerunt. Joannes Evangelista obtulit ab initio hujus lucis virginitatis sacrificium. Joannes Baptista sacrificium abstinence, qui nec vinum bibit, nec siceram, & Nazareus permansit omni tempore. Hæc ille, quæ ut Sancti Joannis Apostoli duplicem Missam ostenderemus, allata sunt in medium. Verum si rectè considerantur, insuper declarant in B. Joannis Baptista natalitiis veteres sacramentum liturgiam Deo bis obtulisse. Ducimus autem argumentum ex eo, quod vox, similiter, co-*

pulanda est cum verbis superioribus, quæ plures Christi nati Missas ostenderat, sicut eam consulentibus locum perpicuum est; & quia ibi appetentis diei Missam recenfer, præterquam aliam quoque celebratam esse, adducor ut credam, tum propter Sancti illius dignitatem, & excellentiam, tum præcipuè quia solennioribus anni diebus horâ tertiâ Missæ celebrantur, ut alibi ostensum est. Sed cur conjecturas sequor dum aperta testimonia suppetunt? Innumeræ sunt auctoritates, ex quibus id elici, probarique possit. Sed ego illustrioribus tantum immorabor. In Lektionario quidem S. Hieronymi, dum B. Joannis Baptista Missæ recenferentur, hæc scripta sunt: *In vigilia S. Joannis Baptista Lectio Hieremie Propheta, &c. Evangelium secundum Lucam. Item alia lectio in prima Missa Esaiæ Propheta, &c. Evangelium secundum Lucam, &c. Item in die sancto lectio Esaiæ Propheta, &c. Evangelium secundum Lucam, &c.* Ordo Romanus de divinis officiis, ibi: *In natali S. Joannis Baptista ideo tres Missæ celebrantur, id est una in vigilia ejusdem, dua in die natiuitatis ejus, quia tribus triumphis refulset insignis, id est officio Precursoris, Baptista ministerio, & quia Nazareus ex utero matris permansit.* Probat, & ita explicant Yepes in Chron. D. Benedicte cent. 5. anno 955. Baronius in Martyr. die 24. Junii, Vicecomes de Missa ritibus, dict. lib. 3. cap. 28. etiam aliter prædicta testimonia accipiant Azor tom. 2. lib. 1. cap. 25. quest. 1. Theophilus Raynaud. tom. 10. tract. de gladio & pileo fol. 590. Hodieque in regno Valentia sacerdotibus bis in die commemorationis Defunctorum Missam celebrare, refert Trullenich. in eodem regno scribens, lib. 3. de Sacram. cap. 8. dist. 10. num. 5. Sacerdotes ergo extra casus in jure permittos celebrantes graviter puniri per Inquisitores heretice pravitatis, ad quos pertinet hujus delicti punitio, ex Alfonso de Leon. refert Hieronymus Garcia de excellen. Sacerd. difficult. 2. dist. 5. num. 2. Quintanadvennas tom. 1. singular. tract. 4. singul. 10. num. 4.

CAPUT IV.

Idem Archiepiscopo (a) Bracharensi.

CONsiliu nostrum. (b) *Et infra*: Insuper requisisti, utrum in diebus (c) profestis, in quibus (d) ad honorem Sancti Spiritus, Beatæ Virginis, & Sanctæ Crucis celebrare contingit, Hymnus (e) Angelicus, (f) Symbolum, ac (g) Præfatio propria debeant decantari, præsertim cum in partibus tuis in honorem Beatæ Virginis, in Sabbathorum diebus Missa solenniter celebretur. Ad quod utique respondemus, quod apud nos in diebus profestis, eum Missarum solennia celebrantur in honorem Beatæ Virginis, neque Hymnus Angelicus, neque Symbolum decantatur; licet in Missa propria Præfatio decantetur, ut inter commemorationem, & solennitatem differentia ostendatur. Unde (h) Te Deum laudamus, regulariùs dimittitur, quàm dicatur in Laudibus matutinis.

NOTÆ.

(a) *Bracharensi.* Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 2. De Bracharensi Lusitania Metropoli plura adduxi in cap. coram, de in integr. restit.

(b) *Et infra.* Alia pars hujus textus extat in sapite consilium, de observ. jejun.

(c) *Profestis.* Sicut festi dies dicuntur illi, qui Deo dicati sunt, ita profesti appellantur illi, in quibus laborandum est. Macrobinus lib. 1. Saturni. capite 16. ubi ait: *Festi dies sunt diei dicati; profesti hominibus, ob administrandam rem privatam, publicamque concessi.* Nonipa Marcell.